

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Dies Prima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

cupienti, quod gratissimum Deo munus esset, in specie Angelus apprensus dixerit, nihil gratius ipsum Deo offerre possit, quam si mediam lunam, rotunditatem Solis, & quartam partem rotæ offerret; quod, cum Eremita non intelligeret, per aliumque adeo explicationem à Deo instanter peteret, per alium eumque verum Angelum ipsi significatum est, per mediam lunam litteram C. per rotunditatem solis litteram O, per quartam verò partem Rotæ primam litteram R. in vna Rotæ comprehensam intelligi, & quia ex his tribus litteris conjunctis nomen COR efficitur, hoc ipsum esse donum gratissimum, quod Deo offerri possit.

Ex quibus omnibus facile nunc colligitur, renovationem hominis in eo potissimum consistere, ut, si quidem cor huius per vitæ teporem & inordinatum ad creaturas amorem veteratum, & detortum fuerit, per novi fervoris contrarium remedium iterum invenitur, & rectificetur. Hinc mens quisque renovationem ejusmodi instituere cupiens, illa prophætæ Davidis ps. 94. verba sibi dicta credere debet: *Quædraginta annis proximus sui generationi huic, & dixi super: hi erant corde. Hodie ergo, si Vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra*, Et, ut Deus per Ezechielum 18. monet: *projicite à vobis omnes pravaricationes vestras, in quibus pravaricati estis, & facite vobis cor novum, & spiritum novum*. Quia autem lex præcipue proprietatem Scriptura in corde requirit, & prædicat, scilicet cor novum mundum, rectum, ardens, carneum seu molle, & altum; hæc de his quoque totidem meditationes præscribentur, aliaque occupationes eundem in finem tendentes suggerentur.

DIES PRIMA.

Tessera.

Filij hominum, usque quo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Ps. 4.

MEDITATIO I.

DE CORDE NOVO PROCVRANDI.

Prælium I. Est, imaginari, Christum juxta fornicium Fabri ferrarij stantem, & cor tuum forcipe apprehensum.

igni excitato applicantem, & dicentem: *Ecce nova facio omnia.*

Prælium. 2. est, petere gratiam, ut causas & modum novi cordis procurandi, id est, renovationis instituendæ ritè cognoscere, sedulòque adhibere possis.

Punctum I.

Confidera I. Quid sit cor novum, & quomodo constitutum esse debeat; id ex S. Pauli doctrina disces c. 4. ad Ephes. eloquentis: *Hoc igitur dico, & testificor in Domino, ut jam non ambuletis, sicut & Gentes ambulant, in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à Vita DEI, per ignorantiam, qua est in illis, propter recitatem cordis ipsorum. Vos autem non ita didicistis Christum, sic tamen illum audistis, & in ipso edocti sicut est veritas in IESU, deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris, renovamini autem Spiritu mentis vestra, & induite novum hominem, qui secundum DEVM creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.*

Confidera 2. An non in te quoque vetus homo per cor inveteratum & teporè vitæ vixerit; id colligere poteris ex sequentibus indicijs, quæ S. Claudius Aquaviva Societatis IESU Generalis in sua Epistola de renovatione Spiritus ad Socios suos scripta indicavit. S. Orare & Meditari sine sensu & fructu. 2. Aegrè se colligere & ad corredire. 3. Cogitata, dicta, factaque sua sine pudore, & emendationis sententia proposito cursim examinare. 4. In res extraneas libenter effundi, non proximi juvandi, sed tardij vitandi, & solatij sensualis emendicandi causâ. 5. Liberiùs obloqui, & aliorum dicta, factaque sine respectu carpere. 6. In animatum Zelo languere, laboresque earum causâ suscipiendos, qui dulces olim erant, acerbos ducere. 7. Aegrè, & tardè Superioribus, aut alijs Salubria consilia & præcepta suggerentibus obtemperare. 8. Honorificè ab omnibus æstimari & tractari velle; hæc enim omnia, cum rectæ rationi, sui ultimo, exemplo Christi penitus difformia sint, clarè arguunt, non eum hominem, qui ad iustitiam exercendam,

& Sanctitatem veritatis obtinendam creatus est, sed veterem secundum desideria erroris ambulantiem in te vivere.

Considera 3. An non hæc indicia in te quoque hæc copiosè deprehenderis, atque adeò justas ac multiples causas novi procurandi, renovationisq; instituendæ causas habeas.

Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera 1. Quantopere tibi hæc renovatio necessaria sit, sive propriam, sive alienam salutem, quæ utraq; tibi summè cordi esse debet, consideres; si enim 1. propriam salutem consideres, undique te ab hostibus eidem insidiantibus obsessum vides; intrus quidem à proprijs passionibus & pravis habitibus, de quibus meritò illud Christi Man. I. usurpatur: *Inimici hominis domestici ejus*: foris vero à Dæmonibus, qui, præterquam quòd invisibiles sunt, à hoc nomine Superiores, calliditate tantùm valent, ut eorum cum fortissimis Athletis Christi congressi sæpe evalescant, sed & viribus tantopere pollent, ut quasi paleas ferrum, & quasi lignum putridum eos existimant; vigilantiam, verè tam sollicitam adhibent, ut non unum, alterumve mœlent, aut annum, sed vitam planè universam obsideant, & oppugnet; & odio denique tam insatiabili, erga eos maxime quos sibi magis contradicentes, & alios quoque à se, sedque servitio avertentes videt, exardescunt, ut nullis eorum malis exfatiantur. Si verò 2. alienam salutem consideres, & ex una parte quàm gravis tibi obligatio per Pastoris officium susceptum incumbat; ex altera verò parte, quàm noxium sit omnis in hoc officio languor & negligentia, perpendas, meritò sanè imperfectum tuum desistere, caverèque deinceps saltem debebis, ne per tuam culpam conversio & salus multorum periclitetur, atque adeò severa tibi olim coram DEO reddenda ratio incumbat.

Considera 2. Quàm solidæ & efficaces sint hæc rationes ad quemvis persuadendum, ut seriam renovationem instituatur, & quò suam & alienam salutem securius, & abundantius procurare possit solidas virtutes & sanctitatem, velut præcipuissima instrumenta comparare studeat.

Confidera 3. An tu hætenus has rationes perpenderis, hæque te ad vitæ veteris emendationem, novæque studium exercitare conatus fueris, & verò etiam deinceps. Velis colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Confidera 1. Quæ media adhibere ad simile cor novum procurandum debeas, sequentia videlicet. 1. Ut Christo libello demissè offeras, suppliciterque petas, ut illud per gratiam & exemplum suum ob oculos tuos efficaciter propositum renovare dignetur; non enim *cor Regis* duntaxat ut Salomon prov. 21. ait, sed *Operariorum etiam & Pastorum Oves* sibi commissas regentium, *in manu Domini est; quocumque voluerit, inclinabit illud.* 2. Ut omnia, quæ retro sunt obliviscens, totum te ad anteriora convertas, dicâsq; cum S. Davide Psal. 76. *Dixi, nunc capi.* Quod quidem medium jam pridem suavit S. Antonius, dum, ut in vita ipsius S. Athanasius refert, Fratrum cœtu aliquod ab ipso Spirituale monitum petente, sic exorsus est hoc: *Hoc sit primum cunctis in commune mandatum; nullum in arreptis propositis vigore lassescere, sed quasi incipientem augere semper debere, quod caperit.* 3. Ut beneficia tum generalia, puta creationis, Justificationis, Redemptionis, Vocationis, & Prædestinationis; tum Specialia Personam tuam solam concernentia, qualia haud dubiè multa deprehendes, animo volvas, eorumque perpensa magnitudine perpensa, velut totidem prunis serforem accendas, atque ad perfectum vocationis tuæ executionem te extimules. 4. Ut doctrinam à libello de imitatione l. 1. c. 15. traditam observes, quæ ait: *Duo specialiter ad magnam emendationem juvant, videlicet subtrahere se violenter, ad quod Natura Vitiosè inclinatur; & ferventer instare pro bono, quo amplius quis indiget.*

Confidera 2. Quàm solida & efficacia sint hæc media ad novum cor procurandum, veramque renovationem instituendam; utpote quæ & à Sapientissimis, expertissimisque Magistris præscripta, & multiplici experientia abunde sunt confirmata.

Confidera 3. An tu ea hætenus adhibueris; aut quomodo

do deinceps saltem adhibere velis. Colloquium ad Christum. Repetendo frequenter illud Davidis Psal. 56. *Paratum est cor meum, DEVS paratum cor meum.*

M E M B R U M II.

DE CORDE MUNDO PROCVRANDO.

Præludium I. est, imaginari Christum ante te stantem, & cor tuum per peccata tua valdè deturpatum & corpore tuo extrahentem, & Sanguine suo, lacrymisque tuis interius commistis abluentem.

Præludium II. est, petere gratiam, ut peccatorum habitus à te commissorum multitudinem ritè cognoscere, ferio detestari, & emendare possis.

Punctum I.

Considera I. Qualem Munditiam in corde tuo à te requirit DEUS, scilicet ut non tantum ab omni peccato materiali, sed veniali etiam, quantum per DEI gratiam fieri potest, liberum & immune sit, ita ut mortem milleis obliuisceris, quàm unico, eoque minimo peccato veniali DEUM deliberatè offendere.

Considera II. Quot titulis talis à te Munditia erigatur tuis videlicet, triplici Officio tuo respondentibus, scilicet Missæ Sacrificio offerendo, Officio diuino recitando, & Sacramentis administrandis; si enim jam olim DEUS à Sacerdotibus veteris Testamenti Sacrificia vel Sacramenta imperfecta, quæ figura duntaxat erant Sacrificij nostri oblationum vel ministraturis, exigebat, ut essent sine macula; & Moysi ad Colloquium admittendo præcibebat, ut calcamenta de pedibus tolleret; quanto magis à te, aliisque Sacerdotibus Sacrificium infinitè perfectius oblationum, & Sacramenta longè nobiliora ministraturis, ac ad familiare colloquium nomine Ecclesiæ quotidie admittendis similes, imò majorem munditiam requirit?

Considera 3. An hactenus talem munditiam habueris, aut certè deinceps procurare velis. Colloquium ad SS. Patres.

Punctum

Punctum II.

Confidera I. Quibus potissimum medijs uti debeas ad prædictam cordis munditiam obrinendam, videlicet balneo penitentiae & confessionis cum magna præparatione & contritione peractæ; hoc enim medium suavit S. Joannes 1. c. 1. dicens; *Si confiteamur peccata nostra, DEVS fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra, & emundet nos ab omni iniquitate; cessat namque vindicta divina, si consilio præcurrat humana, ut rectè S. Ambrosius super Psal. lxxvi. immaculati notavit.*

Confidera 2. Quàm idoneum & efficax sit hoc balneum ab peccatorum sordes abstergendas, utpote ex prætioso Christi sanguine, qui ad totius Mundi peccata tollenda sufficiebat; & tuis lacrymis, quæ ex contrito pectore fluunt, compositum, quàmque adeo meritò de hoc balneo dicere queas cum Psalmista Pl. 50. *Asperges me hyssopo, & mundabor, lavabis me, & super nivem dealbabor.*

Confidera 3. Cùm aqua plerumque tantò sit ad maculas corporis abluendas aptior, quantò magis calida fuerit, idemque multò magis in aqua tua & balneo spirituali, id est, Sacramento Penitentiae locum habeat, quod tantò plenius remittit peccata, eorumque penam, quantò majori cum dolore, & integritate fuerit peractum, quàm æquum sit, ut omnes partes hujus Sacramenti cum singulari ardore & perfectione implere studeas, dicatque cum S. Gregorio in Pl. 2. penit. *Præoccupemus faciem Iudicis in confessione, ut qui tentationi parentes, manum non possumus effugere iudicis, per confessionem mundati clementiam experiamur misericordis.* Colloquim ad B. Virginem.

Punctum III.

Confidera 1. Ad cor mundum non sufficere, ut semel, iterumque mundatum sit, sed ut constanter Mundum permaneat, atque adeo efficacia media adhibeantur, per quæ à sordibus deinceps contrahendis defendatur; sicque tu illa sponsæ cant. 5. verba usurpare possis; *Expoliam me tunica mea (id est, pravis delectationibus) quomodo induar illam? lavi pedes*

pedes meos (& cor meum à peccatorum sordibus) quomodo
inquinabo illos?

Confidera 2. Quænam potissimum media ad arcendum
ejusmodi sordes & maculas adhibere debeas; videlicet
Considerationem pessimorum fructuum, quos peccata habent
nus à te commissa reliquerunt, applicando tibi verba ad
S. Pauli ad Rom. c. 6. *Quem ergo fructum habuisti in illis
in quibus nunc erubescitis, & doletis ob damna subsequen-
tiam finis illorum mors est, aut certè, si venialia duntaxat
sunt peccata, morbus Spiritualis animæ graviora affert
damna, quàm omnia hujus mundi mala à peccato distincta
inferre possint; si ergo vel ipsa bruta non facile redeant
locum, in quo graviter vapularunt, aut ceciderunt; qui
posset, ut tu ad eadem peccata perpetranda redires, si deum
per peccatum accepta ritè perpenderes. O utinam supra
aliquando, & novissima provideres, & frequenter animam
volueres, profectò in æternum deliberata voluntate non
peccares. 2. Radicis extirpationem, quæ est opinio falsæ
bonitatis sub rebus à nobis inordinatè concupitis latentibus
ex hac enim opinione nascitur concupiscentia, quæ cum
conceperit, id est, in pectus admissa, & per consentum ad de-
lectationem approbata fuerit, parit peccatum; hæc ergo opi-
nio tollenda est per certissimam persuasionem, quod nullum esse
possit verum animum bonum, nisi quod ad ultimam finem celestem
quendum juvat; nullum verò è contrario malum, nisi quod
ab hoc fine impedit, vel abducit; hæc namque persuasio
semel animum occupaverit, facilè eundem ab amore illius
torum objectorum abducet, utpote quæ non nisi falsa, flamma
vana, turpia, noxiæque bona esse ostendet. 3. Amoris divini
ni augmentum; nam ut rectè SS. Patres dixerunt, *augmen-
tum caritatis est diminutio cupiditatis*; cum enim bonitas
divina semel gustatur, facilè terrestria desipiunt, illæque
S. Ignatij voces audiuntur: O quàm sordet mihi terra, cum
cælum aspicio!*

Confidera 3. Quàm efficacia sint hæc media utpote
multis exemplis comprobata, maxime S. Augustini de
pso fatentis: *O quàm suave mihi subito factum est carere
suavitatibus nugarum; & quas amittere metui fuerat
jam dimittere gaudium erat, eiciebas enim ea tu vera*

Quomodo suavitatis. Vide proin, quomodo deinceps eadem adhibere velis. Colloquium ad Christum illud S. Davidis Ps. 50. usurpando: *Cor mundum crea in me DEVS, & Spiritum rectum innova in visceribus meis.*

OCCUPATIONES

Reliquæ hujus diei.

I. Præter binas Meditationes supra assignatas, & con-
suetas preces, & conscientia examina, tres præcipuè occu-
pationes alia suscipiendæ erunt. Quarum prima est præpa-
ratio ad generalem confessionem ab ultima saltem generali
confessione faciendam; per hanc quippe cum peccatorum
plerorumque cumulus ob oculos ponatur, hoc ipso clarior
sui ipsius notitia, vehementior dolor & erubescencia, & ac-
tior denique ad amandum DEUM stimulus comparatur, ut,
ubi abundavit delictum, ibi abundet & caritas; & præte-
rita negligentia posteriori fervore compensetur.

II. Secunda Occupatio erit accuratum Examen circa ea,
quæ propriam tuam personam concernunt, & in sequentibus
sermè quæstionibus consistunt.

Quibus vitiis potissimum hætenus subiectus fueris? quæ
vitiis vitiorum origo? quibus medijs excindenda?

Quibus passionibus adhuc magis obnoxius sis, odio vi-
delicet, an amoris? gaudiis an tristitia? concupiscentia, vel
ira? & quomodo deinceps moderandæ?

Quomodo te in custodia sensuum externorum, puta Vi-
sus, auditus, gustus, odoratus, tactus; & internorum, puta
Memoria, intellectus, & voluntatis gesseris?

Quas corporis castigationes, & quo fructu susceperis?

Quomodo duplici examine conscientia, generali scili-
cet, & particulari, ac Pœnitentiæ Sacramento, velut præci-
pue ad peccata extirpanda medijs usus fueris.

Quâ diligentia & intentione actiones tuas quotidianas
peregiseris? an ordinem diurnum pro iisdem præscriptum
diligenter observaveris?

Quo fervore & constantia virtutum ad te ipsum pertinen-
tium Studium susceperis? quibus medijs ad eandem animo
inseras sis usus.

Quo-

Quomodo in humilitate proficere studueris? an teipsum ex animo despicias? an ab aliis quoquo despici exoptes, & gaudeas, ut Servatori tuo similior fias?

Quomodo temperantiam in cibo & potu observaveris? annon praepropere, laute, nimis, ardentem, Studiosè comedederis, vel biberis? quam mensuram deinceps observare velis.

Quomodo paupertatem Spiritus observaveris? an non inordinato & nimio appetitu divitias appetieris, aut que fieris? an victu & amictu contentus vixeris?

Quomodo castitatis virtutem Sacerdotibus tantopere necessariam exercueris? an nihil contra eam opere, verbo aut cogitatione peccatum? an omnes occasiones ejulatae violandae studiose declinatae?

Quomodo Modestia studueris? an manus lingua, & oculos ab omni indecentia custodita? an nugae, quae in ore Sacerdotibus sunt blasphemiae, teste S. Bernardo, sollicitè sunt devitatae.

Quam patienter adversos casus & tribulationes occurrentes exceperis?

III. Tertia occupatio erit Spiritualis libri lectio, imprimis quidem duorum capitum ex libello de imit. Christi, c. 1. & l. 2. c. 6. Deinde verò vel Ludovici de Ponte, vel perfectione; vel Ludovici Abelij de Sacerdote Christiano; vel Jacobi Marchantij in virga Aaron; vel Manualis Professorum Caroli Mufartij; vel Instructionis meae tertiae de conversatione Apostolica; vel quartae de Pastorum Officio.

DIES SECUNDA.

Tessera.

Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas, Domine, aeternum propter retributionem. Ps. 118.

MEDITATIO I.

DE CORDE RECTO PROCURANDO.

Præludium I. est, imaginari Christum eorum, qui inversum erat, terramq. superiori parte respiciebat, invertentem, & in recto ac naturali suo statu collocantem.